

Nieuwsbrief

Datum: September 2022

Nummer: 3 - Jaargang 6

De herfst is op gang gekomen en daarom tijd voor de najaarsbijeenkomst. We nodigen u graag uit om op 27 oktober elkaar te ontmoeten in Alphen aan den Rijn. Meer informatie over de bijeenkomst staat in deze Nieuwsbrief. Daarnaast aandacht voor nieuwe artikelen op de website en wat eraan gaat komen. En nieuws over wat de historische verenigingen voor elkaar en voor ons kunnen doen om samen sterker te staan.

1. Najaarsbijeenkomst op 27 oktober vindt plaats in Alphen!

Nadat we de oorspronkelijk datum voor de bijeenkomst – 13 oktober – moesten verschuiven naar 27 oktober, is ook de locatie een andere geworden. We komen nu bij elkaar in bibliotheek Rijn en Venen in Alphen aan den Rijn. Daar zijn we eerder geweest en dat is ons toen prima bevallen. We hebben ook een interessant programma: *Hans Endhoven* vertelt ons over de rijke geschiedenis van de bedrijvigheid langs de Oude Rijn, de kern van onze regio. Zie zijn introductie hieronder. Voor en na zijn lezing is er ruim de tijd voor uitwisseling van onderlinge ervaringen en informeel samenzijn. Dat kan zijn met oude en nieuwe bekenden uit andere organisaties of u benadert ons met een vraag over bijvoorbeeld de WBTR, de AVG, UBO. Om half acht kunt u in de zaal terecht. Om acht uur spreekt Hans Endhoven, daarna tijd voor uitwisseling en een drankje. Om tien uur keren we huiswaarts. Er volgt nog een aparte uitnodiging maar u kunt zich ook nu al aanmelden bij de [secretaris](#).

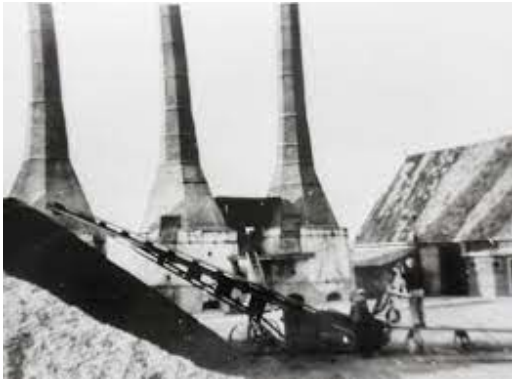

Afb. 1 Bibliotheek Rijn en Venen

2. Werken en Wonen in Rijnland

Hans Endhoven introduceert zijn lezing op 27 oktober als volgt:

Toen ik twintig jaar geleden bij toeval voor het eerst de term 'steenplaetser' tegenkwam, had ik er nog geen flauw idee van dat deze directeur van een steenfabriek het begin zou vormen van een onderzoek naar de ooit bloeiende steen-, kalk- en pannenindustrie langs de Oude Rijn tussen Katwijk en Zwammerdam. Omdat de aandacht vooral uitging naar

Afb. 2 Kalkbranderij in Alphen

het ontstaan en de ontwikkeling ligt het accent op de periode 1300-1600. Het resultaat is bijna 3000 pagina's aan regesten uit originele bronnen, verdeeld over ruim vijftig chronologisch opgezette bestanden met de geschiedenis van bedrijven met hun eigenaren en huurders, het personeel, handelaren en de relaties met klanten in en buiten Holland.

In de lezing zal na een korte algemene inleiding een en ander verteld worden over het productieproces rondom de steenfabrieken. Ook over het ontstaan en de aard van verschillende bedrijven in Alphen en Koudekerk. Met soms zeer interessante details!

3. Nieuwe artikelen op de website

Sinds enige weken staan op de website drie artikelen over [Warmond en 'de grootste stoommachine ter wereld'](#).

De drooglegging van het Haarlemmermeer in de 19e eeuw was een gigantisch project. In drie artikelen beschrijft *Marion van Leeuwen* nauwgezet maar vlot leesbaar wat dit betekende voor Warmond en omliggende gemeenten. In de artikelen ruim aandacht voor de menselijke kant van het verhaal. De artikelen verschenen eerder in De Hekkenluiser, het blad van HG Warmelda (Warmond).

Afb. 3 Kaart Rijnland 1746

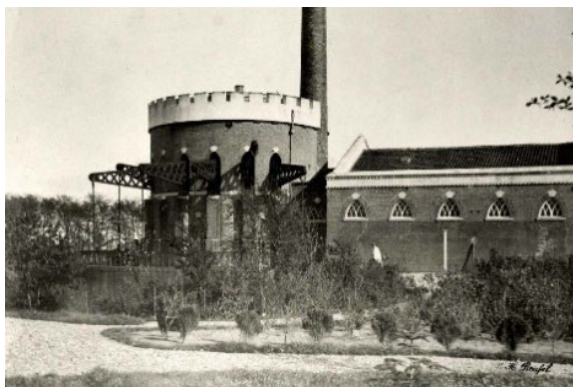
In het eerste artikel komen de grote stormen van 1836 aan bod en de schade die zij aanrichten in de polders van o.a. Warmond, maar ook in aangrenzende gemeentes. Doorgebroken dijken, ondergelopen polders, hoge kosten. Deze stormen en de schade geven uiteindelijk de doorslag tot de droogmaking. Al twee eeuwen werd daarover gesteggeld, want de machtige speler Leiden was tegen. Maar in 1839 neemt Koning Willem I de beslissing om de droogmaking door te zetten.

In het tweede artikel wordt het werk beschreven dat, zonder dat er al een keus was gemaakt voor wind- of stoomkracht, aan de feitelijke drooglegging voorafging. In 1840 beginnen de werkzaamheden aan het Oegstgeesterkanaal, Ringvaart en Ringdijk. Honderden polderwerkers komen van heinde en ver. Veel interessante details over hun leven passeren de revue. Willem I heeft een duidelijke voorkeur voor stroom en dat wordt het ook.

Het derde en laatste deel van de serie gaat over de bouw van het eerste en tevens proef- gemaal, De Leeghwater, dat op Warmonds grondgebied ligt. De benodigde kennis en een groot deel van de materialen komen uit Engeland, dat ons in stoomkracht

Afb. 4 Uitgraven uitwatering Katwijk 1804

Afb. 5 De Leeghwater

ver vooruit is. Ook in dit artikel aandacht voor de mensen die het werk klaarden. In 1845 volgt de eerste proefbemaling onder grote publieke belangstelling. Het gemaal wordt pas in 1848 echt in werking gesteld, want eerst moesten waterwegen en dijken aangelegd zijn. In 1849 komen de stoomgemalen De Cruquius en De Lijnden erbij en dan kan de echte droogmaking

beginnen. [Warmond en de grootste stoommachine ter wereld](#)

4. Uit de redactie

Binnenkort verschijnen in de rubriek Artikelen een paar verhalen over het Rampjaar 1672. Verschillende verenigingen hebben daar een artikel over geschreven, zoals Nieuwkoop en Alphen aan den Rijn. De redactie gaat hen benaderen om ze te mogen publiceren op de website. Ook wordt er binnenkort een artikel over de zogeheten Morgenboeken geplaatst, waarin sinds 1540 het grondbezit in het hele gebied werd geregistreerd. Het laatste artikel dat binnenkort

Afb. 6 Rampjaar 1672 Vijand zakt door het ijs bij Zegveld

verschijnt gaat over schippers uit De Kaag die in de zeventiende eeuw een hoofdrol speelden bij de binnenvaart over Waal, Maas en Rijn.

Is in uw verenigingsblad een artikel verschenen, recent of minder recent maar wel interessant voor lezers uit andere regio's, neem dan contact op met de redactie via redactie@rijnlandgeschiedenis.nl. Andersom geldt ook dat de redacties van

verenigingsbladen artikelen van de website kunnen overnemen, mits dit aan ons, de redactie van Rijnlandse Geschiedenis, is gemeld.

Wij gaan ook graag met u in gesprek tijdens de ledenbijeenkomst van 27 oktober.

5. Van de webmaster

De rubrieken **Nieuws en Agenda** op de website worden voornamelijk gevuld door de aangesloten verenigingen en stichtingen zelf. Het wil wel eens gebeuren dat het niet lukt; het account is niet te vinden, het plaatje bij de tekst komt niet goed over, men krijgt de tekst niet geplaatst, is het item nou Nieuws of toch Agenda. Bij vragen en verzoeken om assistentie kunt u altijd contact opnemen met de [webmaster](#).

6. Erfgoedhuis Zuid-Holland

Misschien is het niet nodig het *Erfgoedhuis Zuid-Holland* te introduceren en bent u al geabonneerd op een nieuwsbrief en bekend met wat het Erfgoedhuis allemaal te bieden heeft. Voor hen die het nog niet weten vestigen wij graag de aandacht op de cursussen voor vrijwilligers, netwerkdagen voor geïnteresseerden in molens en archeologie en studiedagen over ontwikkelingen in de erfgoedsector die het Erfgoedhuis organiseert. Twee voorbeelden: op 7 oktober 2022 is er een online opvolgbijeenkomst Erfgoedvrijwilligers & Omgevingswet en op 10 oktober 2022 een workshop Fondsenwerving: succesfactoren & valkuilen.

Meer informatie over het aanbod is te vinden op [Erfgoedhuis Agenda](#)

7. Hoe meer hoe liever

In onze vorige Nieuwsbrief publiceerden wij met enige trots de resultaten van de enquête naar de waardering voor de website. Dat was een dikke acht!

Graag laten we meer mensen kennismaken met rijnlandgeschiedenis.nl. Daar kunt u ons bij helpen door onderstaande tekst op te nemen in uw Nieuwsbrief, blad of tijdschrift of te plaatsen op uw website

Wilt u de tekst aanpassen en meer laten aansluiten op uw eigen organisatie of heeft u vragen over hoe de tekst te plaatsten? Neem dan contact op met [Gerard de Bruin](#).

Als bijlage bij deze Nieuwsbrief ontvangt u onderstaande tekst tevens als jpg (afbeelding, zie hieronder afbeelding 7) en een exemplaar van het logo van Rijnlandse Geschiedenis.

De voorgestelde tekst luidt als volgt:

Kijk eens op Rijnlandgeschiedenis.nl

Op deze website van Rijnlandse Geschiedenis vindt u nieuws en activiteiten die te maken hebben met de geschiedenis van onze regio en artikelen die de kennis over die geschiedenis vergroten.

Historische verenigingen en stichtingen die aangesloten zijn bij Rijnlandse Geschiedenis - waaronder de uwe -, kunnen hun berichten en activiteiten op de site plaatsen en daarmee een groter publiek bereiken. De vele artikelen op de site over de geschiedenis van Rijnland uitnodigen tot lezen of verder onderzoek.

Rijnlandgeschiedenis.nl versterkt daardoor de samenhang en samenwerking op het gebied van historisch onderzoek in de regio en maakt de historische organisaties sterker.

Dat werkt!

Neem dus eens een kijkje op www.rijnlandgeschiedenis.nl

8. Nieuwsbrief

De Nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar, met de zomer als rusttijd. Mocht er aanleiding toe zijn dan komt er een extra nieuwsbrief. Berichten voor de regio zullen als vanouds digitaal via e-mail verstuurd worden.

De Nieuwsbrief Rijnlandse Geschiedenis is voor de aangesloten verenigingen, stichtingen, instellingen en geïnteresseerden. Heeft u suggesties voor de inhoud of wilt u de nieuwsbrief rechtstreeks – persoonlijk – ontvangen (daarmee verleent u toestemming tot het registreren van de nodige gegevens) mail dan naar secretaris@rijnlandgeschiedenis.nl.

Wilt u de Nieuwsbrief niet meer ontvangen, dan is een retourmail naar secretaris@rijnlandgeschiedenis.nl voldoende.

Kijk eens op Rijnlandgeschiedenis.nl

Op deze website van Rijnlandse Geschiedenis vindt u nieuws en activiteiten over de geschiedenis van onze regio en artikelen die de kennis over die geschiedenis vergroten.

Historische verenigingen en stichtingen, die aangesloten zijn bij Rijnlandse Geschiedenis (waaronder de uwe), kunnen hun nieuws en activiteiten op de site plaatsen en bereiken daarmee een groter publiek. Ook staan er op de site veel artikelen die nieuw licht werpen op de geschiedenis van Rijnland en die uitnodigen tot verder onderzoek.

Rijnlandgeschiedenis.nl versterkt daardoor de samenhang en samenwerking op het gebied van historisch onderzoek in de regio en maakt de historische organisaties sterker.

Dat werkt!

Neem dus eens een kijkje op www.rijnlandgeschiedenis.nl

Afb. 7 Dat zou er zo uit kunnen zien

